

som bemærket, at naar man nylig har havt disse Spørgsmaal under Overveielse, er det en billig Fordring, at der maa gives Regjeringen Tid til at se, hvad der kan gøres paa disse forskjellige Omraader, og at der ikke rives et enkelt af dem ud, og det endog et, som angaar en Samfundsklasse, som blandt dem, Arbejderkommissionen har bestjefstiget sig med, ganske vist er den bedst stillede.

**Scharling:** Efter de Udtalelser, der ere fremkomne, særlig fra den sidste ærede Læser, kan jeg fatte mig i Korthed. Jeg skal væsentlig indskrænke mig til at berøre et Punkt, nemlig Forholdet mellem det foreliggende Lovforslag og et Forslag, der indeholdes i Arbejderkommissionens Betænkning. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne og det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Bust) troede, at der var en saa væsentlig Overensstemmelse mellem disse Forslag, at de omtrent kunne ud paa Et, og de mente, at man kunde tage Arbejderkommissionen til Indtægt som Støtte for dette Lovforslag. Jeg maa gjøre gjældende, at det forekommer mig, at der ikke er saa faa Forskjelligheder mellem disse Forslag. Arbejderkommissionen fremhæver udtrykkelig, at Laanene skulle gives i det Diemed derved at forskaffe Husmændene den fornødne Driftskapital til Indførelsen af en forbedret Drift af deres Jordlodder. Den ærede Ordfører for Forslagsstillerne sagde, at dette ogsaa var Diemedet med de Laan, hans Forslag omfatter; men derom staar der Intet i Lovforslaget, og man har derfor ingen Garanti i saa Henseende. Det er ganske vist, at det har stor Betydning for Jordiere at have Afgang til Kreditens Hjælp, men det er ligesaa sikkert, at det er ingenlunde alle Laan, der optages af Jordierne, som virkelig komme Torden til Gode. Jeg maa nu desuden gjøre gjældende ligesom den ærede sidste Læser, at Lovforslaget, som det er affattet, uden videre omfatter jordløse Husmænd. Naar det hedder, at der kan udlaaes 1 Million Kr. til saadanne Husmænd, som ikke eie over 4 Eptr. Hartkorn, ser jeg ikke, hvorledes man vil kunne ubeluffe jordløse Husmænd fra at komme ind under denne Bestemmelse, hvorimod det i Arbejderkommissionens Betænkning udtrykkelig hedder: til jordbesiddende Husmænd og til forbedret Drift af Husmandslokker. Dernæst er der ogsaa nogen Forskjel i Enkelthederne, som ikke er saa helt uafvæsentlig. Jeg lægger mindre Vægt paa Laanens Summens Størrelse — Arbejderkommissionen gaar kun til 500 Kr., Lovforslaget til 800. Mere væsentlig er Afbetalingsvilkårene. For Prioritetslaan bestemmer Lovforslaget aarlige Afdrag af 1 pCt., saa at Laanet altsaa først fuldstændig afdrages i 100 Aar (Modsigelse). Det staar der i Lovforslaget. (Afbrydelse) Ja det er muligt, at det ikke er Mening, men det staar der; der staar, at Prioritetslaanene skulle afdrages

med 1 pCt. og paa samme Maade Driftslaanene med 4 pCt. aalig. Arbejderkommissionen gjør derimod gjældende, at Laanene bør være tilbagebetalte i forholdsvis kort Tid, og det vil ses, at Udtrykkene i Arbejderkommissionens Forslag ere andre. Det hedder der: „den aarlige Vælse af Laanet, (Renter og Afdrag) maa ikke være mindre end i Gjemmensnit 8 Procent aarlig af det oprindelige Beløb“ og der tilføjes i Anmærningen: „saaledes at det bliver tilbagebetalt i 17<sup>2</sup>/<sub>3</sub> Aar“. Det er ganske vist, at man gaar ud fra, at Forholdet er ordnet paa en saadan Maade, at der i de første Aar afdrages mindre, i de senere Aar mere, men det fremhæves udtrykkelig, at i 17<sup>2</sup>/<sub>3</sub> Aar skal det Hele være tilbagebetalt. Og jeg tror ogsaa, det er af stor Betydning ved saadanne Laan, at der ikke gives for lang Tilbagebetalingsfrist, navnlig fordi man maa erindre, at saalænge dette Laan hviler uafbetalt paa Eiendommen, ere alle følgende Besiddere afskaarne fra at faae Laan til de Forbedringer af Driften, som til den Tid kunne være hensigtsmæssige. Dernæst er der paa et andet Punkt i Forslaget en efter min Opfattelse meget væsentlig Forskjel. Det hedder i Anmærningen til Arbejderkommissionens Forslag: „Hvor stort et Beløb der vil udkræves, for at en saadan Laanefond skal kunne fyldestgjøre de Krav, der kunne antages at ville blive stillede til den, kan naturligvis ikke forud med nogen Bestemthed angives, men man formener dog, at der navnlig i de første Aar ikke paa nogen Maade vil udkræves mere end et til to Hundrede Tusinde Kroner aarlig.“ Lovforslaget siger 1 Million. Nu udtalte ganske vist det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds, at der ikke var nogen Fare for Millioner, thi der vilde neppe blive brugt saa mange Laan. Jeg tror det Mødsatte. Der skal nedfattes en særlig Laanekommission i hver Sogneraadskreds. Da der er 1065 Sogneraadskredse her i Landet, antager jeg altsaa, at Fremgangsmaaden vil blive den, at man stiller <sup>1</sup>/<sub>1065</sub> af Millioner til Disposition for hver Sogneraadskreds, hvilket giver omtrent 940 Kroner til hver. Det skulde være mærkeligt, om der ikke skulde kunne findes Anvendelse for dem, og navnlig naar der, som sagt, ikke i selve Loven kræves noget bestemt Diemed, hvori Laanet skal gives, og der heller ikke indeholdes ringeste Bestemmelse om nogen særlig Kontrol med, at det virkelig benyttes paa en saadan Maade, at det kommer Eiendommen til Gode. Jeg maa nu tilstaa, at selv med den Bestemmelse, som indeholdes i Arbejderkommissionens Forslag, vilde jeg have ikke saa ringe Betænknelighed ved Forslaget, thi det vilde være overmaade vanskeligt at føre en saadan Kontrol med det formentlige Diemed. Dersom Læsen er om en enkelt bestemt Forandring, for Exempel som et æret Medlem nævnte: Drøening af Torden, kan der ganske vist føres Kontrol dermed; men hvor derimod Laanet i al Almindelighed gives til Forbedring af Torden